

**Otázka:** Výroba hovězího masa a chovu KBTPM

**Předmět:** Chov zvířat a veterinářství

**Přidal(a):** Baruu

*\*KBTPM (krávy bez tržní produkce mléka)*

Charakteristika masných plemen

Charolais

Nejrozšířenější v ČR

Francouzské plemeno

Podílelo se na vzniku dalších plemen

Rohaté- ve Francii bezrohé, u nás bezrohé linie

Popis- větší těl. rámec

- Kostra pevná a silná

-silné končetiny, krátká hlava, rohaté

-barva- smetanově bílá, až světle žlutá mulec, rohy, paznehty

KHV-bý 142-150cm

kr135-140cm

Výborně osvalené

Velmi dobrá výkrmnost a jatečnou výtěžnost

Maso má nízký podíl tuku

Vynikající pastevní schopnost

Francie, většina evropských zemí, Amerika

Limousine

Francouzské plemeno

Původně na práci, od roku 1900 šlechtěno na maso

Nízký sklon k tučnění

Popis- jemná kostra, rohatá hlava

-barva- červenohnědá, světlí proužek okolo očí

-roh, mulec, paznehty jsou světlé

KVH-bý 140-148cm

kr132-138cm

Hmotnost- bý 1000-1200kg

kr 600-750kg

Dobře osvalený

Vysoká jatečná výtěžnost

Dobrá odolnost, dobrá plodnost, lehké porody

Dlouhověký, výborné mateřské vlastnosti

Francie, státy Evropy

Blonde d'aquitane (plavý aguitánský skot)

Země původu- jih Francie

Vznik 1962- spojení 3 plemen

Popis- velký těl. rámec

-barva- žlutá

-malá hlava s rohy, velmi dobře osvalený

-jemné končetiny

KHV- bý 150-160 cm

kr 140-145 cm

Velice vyvinuté osvalení

Dlouhověké

Růstově ranná, málo tuku, kvalitní maso

USA, Argentina, Austrálie, Evropa

Salers

Francouzské, velmi staré plemeno

Původně trojstranná užitkovost

V ČR v menší míře

Popis- velký těl. rámec

-dobré osvalení, pevné končetiny

-široká hlava s lyrovitými rohy

-barva- mahagonově červená

-bílý chvost ocasu

-dlouhá a kadeřavá srst

KHV- bý 150cm                      kr 140 cm

Hmotnost- bý 1000-1100kg                      kr 650-750kg

Vynikající mateřské schopnosti, lehké porody

Chodivý, nenáročný, dlouhověký

Maso- velice chutné

Francie, Španělsko, Portugalsko

Belgické modrobílé

Původně kombinovaná užitkovost

60 let na masnou produkci

V Belgii tvoří 40% ze všeho skotu

Popis- malá hlava

-střední až větší těl. rámec

-těžký skot

KHV-bý 145-150 cm                      kr 135-145cm

Hmotnost- bý 1000-1200kg

kr 700-800kg

Masité osvalení, hypertrofie svalstva (dvojbedří)-> místo jednoho svalového vlákna má dvě

Porod- císařským řezem(až 12x)

Ranné plemeno, užitkové křížení

Belgie, Francie

Skotský náhorní skot

Ze Skotska

200 let je chovaný v nezměněné podobě

Největší chovatel je Německo

Popis- malý těl. rámec

-silné a krátké končetiny

-hlava- krátká a široká, dlouhé rohy

-Barva- červenohnědá, tmavohnědá, žlutá, vzácně bílý nebo strakatý

-srst- dlouhá a hustá

KHV- bý 125-135cm

kr 115-120 cm

Hmotnost- bý 650-750 cm kr 420-520cm

Nenáročné plemeno, užitkové

Lehké porody a dobré mateřské vlastnosti

Jako prostředek při údržbě krajiny

Hobby plemeno

VB, Evropa, S Amerika

Masný simentál

Pochází ze simentálska

Popis-větší těl. rámec

-silné končetiny

-bezrohá forma

-barva- červeno nebo žluto strakatý

-hlava bílá a červený mulec

KHV- bý 148-156 cm

kr 138-142 cm

Hmotnost- bý 1100-1300kg

kr 700-800kg

Výborná jatečná výtěžnost

Nízký sklon k tučnění- dobrá kvalita masa

VB, Německo, Švédsko, Slovensko, Amerika, Austrálie

Hereford

Anglické plemeno, současný vzhled od roku 1800

Od roku 1995 je i bezrohá forma

Popis- střední těl. rámec

-velká hloubka hrudníku

-mohutné plece

-krátké končetiny

-celoplášťově červený, ale hlava, spodní část krku, trupu, šourek nebo vemeno, chvost ocasu a kohoutek je bílé

-původně rohatý

KHV-bý 140-180 cm

kr130-138 cm

Hmotnost- bý 850-1050kg kr 500-650kg

Netučný, nenáročný, otužilý, snadné telení

Nejrozšířenější masné plemeno na světě

První masní plemeno chované v ČR

Aberdeen- angus

Z VB, šlechtění v Kanadě a USA

Popis- malý až střední těl. rámec

-obdélníkový trup, krátké končetiny

-zřetelně vystouplá hrudní kost

-bezrohé plemeno

-černé zbarvení

-červená část populace- Red argus

KHV- bý 140-146cm                      kr 130-136cm

Hmotnost- bý 900-1050kg                      kr550-700 kg

Vysoká jatečná výtěžnost

Jemné mramorované maso, sklon k tučnění (žlutý tuk)

Lehké porody, malá telata, chodivé plemeno

Nenáročné, přizpůsobivé

1 ze 3 nejrozšířenějších plemen

Austrálie, Nový Zéland, Evropa, VB

Galloway

Nejstarší plemeno z VB

Popis- malý až střední těl. rámec

-hluboký hrudník

-hranatá hlava

-krátká a široká hlava

-bezrohé plemeno

-srst delší a vlnitá

-žlutošedý nebo bílý

-telata se mohou narodit mahagonově červená



KHV- bý 128cm

kr 122cm

Hmotnost- bý 800kg

kr 450-530 kg

Jemné mramorované maso

Vhodné pro extenzivní výkrm

Pozdní plemno

Lehké porody

Nenáročný, odolný, klidný temperament

Velké a ploché paznehty

VB, Argentina, Kanada, Austrálie

Piemontese

Italské plemeno s původně trojstrannou užitkovostí

Jediné evropské plemeno s krví ZEBU

Popis- střední těl. rámec

-jemná kostra se silným osvalením

-paznehty a kůže- tmavé

-rohaté plemeno

-světle šedá barva, u krav tmavá vulva, telata červenožlutá

KHV- bý 140 cm

kr 130 cm

Hmotnost- bý 800-1000 kg

kr 600-700kg

Vysoká kvalita masa

Vysoký podíl tuku

Občas se vyskytne hypertrofie bederních a hýždových svalů

Itálie, Austrálie, Čína, Nový Zéland, Amerika

Gaskoňský skot

Francouzské plemeno

Trojstranná užitkovost

Popis- střední těl. rámec

-velmi dobře utvořené končetiny

-barva- šedobílá

-má vrozenou tvrdost a odolnost

- má výbornou konverzi z objemných krmiv

-snadno ovladatelný, snadné porody

-dobrá růstová schopnost

-černé sliznice-vysoká odolnost vůči světelnému záření

Vosgienne

Alsaské plemeno

Původně kombinované plemeno, dnes se chová jen jako masné

Střední tělesný rámec

Hmotnost- bý 600kg

kr 800kg

Dlouhověký, snadný porody

Průměrná délka laktace 285 dní

Barva- černobílá

Rohaté plemeno

Rouge des Prés

Z Francie

Velký těl. rámec

Krátké, dopředu stočené rohy

Tmavě červené zbarvení s bílymi skvrnami na končetinách, ocasu, hlavě a hrudi

Světlé sliznice

Hmotnost- kr 850-1000kg

bý 1000-1500kg

Těžký porody

Dvojitě osvalení, mramorování

Shorthorn

Původně kombinované

Z Anglie

Střední těl. rámec

Podsaditý, obdélníkový tvar těla

Nadprůměrné jatečné vlastnosti

Mramorované maso (marbling)

Hmotnost- bý 1000-1100kg

kr 630-730kg

Silný mateřský instinkt a mimořádná mléčnost

Porodní hmotnost telat je 36-39kg

Při intenzivním výkrmu přírůstek až 2.5kg

Základní pojmy masné užitkovosti

Výkrmnost- schopnost zvířete ke zvýšení produkce masa a tuku

Konverze- množství kg krmiva na 1kg přírůstu

Jatečná zralost- věk zvířete při dosažení optimálního poměru masa a tuku

Čistá nákupní hodnota- hmotnost zvířete nenakrmeného 12 hodin pře porážkou

Jatečná hodnota- v %, podíl hmotnosti opracovaného těla z ČNH

JUT- polovina těla bez kůže, krve, hlavy, končetin, vnitřností a vemene

Porážková hmotnost- hmotnost zvířete, ve které je poraženo

Vlivy působící na masnou užitkovost

Vnitřní- plemenná příslušnost, věk, pohlaví, kastrace, zdraví, individualita

Vnější- výživa a krmení, ošetřování, ustájení

Způsoby výkrmu

Podle intenzity

Intenzivní výkrm- systém výkrmu založený na vysoké potřebě jadrných krmiv. Dávka jadrného krmiva na kus a den je 7kg. Podává se ve formě silážní drti doplněnou o minerální látky. Denní přírůstek se pohybuje okolo 1.2kg. výkrm začíná ve hmotnosti telat 180-230kg a končí v živé hmotnosti 400-550kg

Nejrozšířenější způsob výkrmu začíná v období 6 měsíců (telat cca 180-230kg). Základem KD jsou objemná krmiva siláž a seno. KD doplňujeme jadrnou směsí (šroty) a minerály a vitaminy. Vykrmuje se do porážkové hmotnosti 550kg kterou dosáhnou v 15-17 měsíci. Průměrný denní přírůstek by měl být 1-1.2kg.

Polointenzivní výkrm- skládá se ze dvou etap. V první jsou býčci extenzivně vykrmováni objemnými krmivy do 300kg. Lze použít pastvy. Ve druhé jsou intenzivním výkrmem vykrmeni do porážkové hmotnosti 550kg.

Extenzivní výkrm- býčci na začátku výkrmu mají hmotnost okolo 180-250kg. Celou dobu pastevního výkrmu jsou přikrmováni siláží jadrnými krmivy.

Podle věkové kategorie

Výkrm telat- cílem je produkce jemného, světle zbarveného masa s vynikajícími dietetickými vlastnostmi. Výkrm za pomoci mléka nebo mléčných směsí.

Výkrm mladých býků- tvoří až 75% celkového výkrmu

-nejrozšířenější je- intenzivní výkrm mladých býků-zahájen buď hned po ukončení mlezivového období nebo v 5 měsících věku. Ukončen bývá ve věku 15-17 měsících při porážkové hmotnosti 550-600kg. Denní přírůstek je 1,1-1,3kg. Základem KD jsou kvalitní objemná krmiva (kukuřičná siláž, jetelotravní seno). Doplnkem jsou pak luskovino-obilné šroty.

-polointenzivní výkrm mladých býků- dělí se na dvě etapy. V první etapě, která končí při hmotnosti 260-300kg jsou krmeni extenzivně objemnými krmivy za užití pastvy. Ve druhé etapě přecházejí na intenzivní výkrm

-patevní výkrm mladých býků-hmotnost býčků je okolo 200kg na začátku pastevního období. Býčci jsou při pastvě přikrmováni senem nebo siláží. Na konci pastevního období jsou na porážku nebo na dokrm.

Podle pohlaví

Výkrm mladých býků- viz úředchozí

Výkrm jalovic- provádí se buď výkrm vyřazených jalovic, nebo pastevní výkrm jalovic, který se provádí na dvě pastevní období a jalovice jsou na pastvě společně y matkami.

Ustájení a ošetřování skotu ve výkrmu

Intenzivní výkrm- volné kotcové ustájení na roštovém ustájení nebo hluboké podestýlce, dodáváme kvalitní KD a pitnou vodu

-skupina býků, kteří mají stejné stáří a hmotnost tvoří skupinu po 10-15ks

Extenzivní výkrm-nutná úprava pastviny- lehký přístřešek, zdroj pitné vody, drbadlo, odstranění mokřadů a keřů->zdroj parazitů

Zpeněžování jatečného skotu

Pro pastevní CZV je podkladem jatečná hodnota

Jatečný skot- zdravé, čisté, nezraněné, 12 hodin nenakrmené

Na jatkách provádí veterinář prohlídku

Systémy zpeněžování

Nákup v živém- prodávající dostane peníze za živý skot

Nákup v mase- hmotnost jut (jatečně upravený trup), změří se tloušťka hřbetního tuku podle toho se vyplácí

SEUROP- systém používání v ČR a EU, řadí maso do kategorií podle podílu libové svaloviny, klasifikaci masa provádí klasifikátor (musí mít oprávnění)

-pojmy- hmotnost jut- hmotnost do 45 min od vykrvovacího vpichu

-svalovina (libové maso)- červené, příčně pruhované svalstvo

-Podíl svaloviny- % svaloviny z hmotnosti jut

-klasifikace- zařazení jut do třídy jakosti podle znaků

-jakosti třídy- 6 tříd-> **S** 60 a více % svaloviny

**E** 55-59,9%

**U** 50-54,9%

**R** 45-49,9%

**O** 40-44,9%

**P** pod 40%